

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 692/2025-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky**, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/44/2023 z 26. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2023 z 26. marca 2025. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej stranou sporu vedeného na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 15C/287/2012, v ktorom sa žalobca [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], domáhal zaplatenia 264 682,76 eur z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Žalobca si vo vzťahu k žalovanej uplatnil niekoľko nárokov, a to nárok na náhradu škody z titulu ušlého zisku, náhradu škody z titulu straty hodnoty vecí – motorových vozidiel, náhradu škody z titulu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní a náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu poškodenia zdravia a zničenia rodinných vzťahov v súvislosti s rozhodnutím o vzatí žalobcu do väzby a jeho následným oslobodením spod obžaloby. Okresný súd rozsudkom č. k. 15C/287/2012-648 z 23. februára 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 15C/287/2012-697 z 13. júna 2017 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13 286,20 eur do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku

(prvý výrok), 3 286,20 eur z titulu náhrady trov trestného konania a 10 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, vo zvyšnej časti žalobu zamietol (druhý výrok) a sťažovateľke priznal proti žalobcovi právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 % (tretí výrok). Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, ktorým sa domáhal zmeny rozsudku súdu prvej inštancie a priznania vyššej náhrady nemajetkovej ujmy a ušlého zisku (žalobca si v žalobe uplatnil ušlý zisk 94 244,80 eur). Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku, ktorým súd žalobe vyhovel v časti priznanej nemajetkovej ujmy, podala i sťažovateľka, ktorá sa domáhala jeho zrušenia v tejto časti a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 8Co/212/2017-718 z 30. mája 2018 vo výroku, ktorým súd prvej inštancie sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13 286,20 eur do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku v časti sumy 10 000 eur predstavujúcej náhradu nemajetkovej ujmy, a vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti žalobu zamietol, potvrdil. Ďalším výrokom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania zmenil tak, že nárok sťažovateľky na náhradu trov konania nepriznal. Vo zvyšnej časti (v poradí prvom výroku v časti sumy 3 286,20 eur predstavujúcej náhradu škody z titulu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní) zostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý. Odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1Cdo/233/2018 z 25. augusta 2021 tak, že rozhodnutie krajského súdu zrušil vo výroku I, ako aj v súvisiacich výrokoch II a IV a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dovolací súd vychádzal zo záveru, že odvolací súd zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nevysvetlil ním konštatovanú primeranosť náhrady nemajetkovej ujmy, najmä v porovnaní s prípadom Winkler, s ohľadom na nemožnosť prihliadať na prípadné zhoršenie zdravotného stavu či nepreukázanie deštrukcie rodinného a súkromného života žalobcu. Odvolací súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 8Co/143/2021-777 z 28. októbra 2022 rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením vo výroku I, ktorým súd sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13 286,20 eur do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku v časti sumy 10 000 eur predstavujúcej náhradu nemajetkovej ujmy, a vo výroku II, ktorým vo zvyšnej časti žalobu žalobcu zamietol, potvrdil. Rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením vo výroku o trovách konania zmenil tak, že sťažovateľke nárok na náhradu trov konania nepriznal. Vo zvyšnej časti (vo výroku I v časti sumy 3 286,20 eur predstavujúcej náhradu škody z titulu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní) rozsudok okresného súdu zostal nedotknutý a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Odvolací súd po opätovnom preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, aj po zrušení svojho predchádzajúceho rozhodnutia dovolacím súdom dospel k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza i zo správneho právneho posúdenia veci. Konštatoval, že v prejednávacom prípade došlo k porušeniu práva žalobcu s tým, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia – vzatia do väzby v súvislosti s trestným konaním [pre pokračovací trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona a trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona, pozn.], ktoré sa proti nemu viedlo a ktoré skončilo jeho oslobodením spod obžaloby, mu bola spôsobená nemajetková ujma, keďže výkonom väzby u žalobcu došlo k obmedzeniu jeho súkromného a rodinného života, k odčleneniu žalobcu od jeho najbližších, čo neodvratne zasiahlo aj do jeho osobného a spoločenského života.

Stotožňujúc sa so súdom prvej inštancie, krajský vyhodnotil, že žalobca preukázal zásah a nepriaznivý dopad v súvislosti s vykonanou väzbou v jeho osobnom, súkromnom a rodinnom živote. Dôvodil, že väzba žalobcu v trvaní od 17. februára 2004 do 20. mája 2004 bola príčinou obmedzenia žalobcu v realizovaní jeho rodinného života, keďže bol obmedzený jeho kontakt s rodinnými príslušníkmi, bol obmedzený v oblasti pracovnej či záujmovej a väzba mala nesporne negatívny vplyv na osobný život žalobcu a osobnosť žalobcu, na jeho psychický stav počas výkonu väzby, ktorý pretrvával aj po prepustení z väzby. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca počas výkonu väzby schudol, mal zdravotné problémy, prežíval stres, po prepustení z väzby trpel paranojou, nebol schopný zapojiť sa do profesionálneho a spoločenského života, bol hospitalizovaný na psychiatrii. S prihliadnutím na osobu žalobcu, ktorý nebol v minulosti trestne stíhaný, povahu skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, v súvislosti s ktorým bol vzatý do väzby pre obavu z pokračovania v trestnej činnosti, ako aj dôvod, pre ktorý bol žalobca spod obžaloby oslobodený, keď v konaní nebolo preukázané, že by sa vôbec stal skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný, na dĺžku trvania väzby, ako aj vplyv väzby na osobný, pracovný a spoločenský život žalobcu, ktorý je ovplyvnený následkami väzby prejavujúcimi sa v psychickom stave žalobcu počas a po prepustení z väzby, sa odvolací súd s výškou okresným súdom priznanej nemajetkovej ujmy 10 000 eur stotožnil.

3. Proti rozsudku krajského súdu z 28. októbra 2022 podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a s poukazom na § 420 písm. f) CSP, keď odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorý odôvodnila tým, že odvolací súd sa podľa názoru sťažovateľky vôbec nevyjadril k jej zásadným námietkam formulovaným v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) a f) CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo nevymedzením dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Najvyšší súd porušil sťažovateľkino právo na spravodlivé súdne konanie tým, že na jej podstatné a relevantné argumenty k otázke primeranosti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola poskytnutá jasná odpoveď, pričom najvyšší súd prehliadol aj vlastnú ustálenú rozhodovacia prax pri korelácii limitácie odškodňovania obetí trestných činov a priznávania náhrady nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na to, že za najzávažnejší následok (smrť) by umožňoval zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2006 Z. z.“) priznať maximálnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, t. j. sumu 10 800 eur, sťažovateľka v priznaní sumy 10 000 eur vidí ničím neodôvodnenú nerovnosť a neprimeranosť v rozpore so zásadou rozumného

a spravodlivého usporiadania občianskoprávných vzťahov. V tejto súvislosti poukázala na porovnateľnú vec vedenú najvyšším súdom pod sp. zn. 2Cdo/12/2022, v ktorej bola náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10 430 eur za väzobné stíhanie v dĺžke 101 dní posúdená ako neprimeraná.

b) Ohradila sa proti označeniu svojej odôvodnenej dovolacej argumentácie spojenej s definovanou právnou otázkou a odkazmi na rozhodovacie prax dovolacieho súdu ako jednoduchej polemiky a kritiky, poukazujúc na nález č. k. IV. ÚS 467/2021-38 z 30. novembra 2021, v ktorom ústavný súd nepovažoval za ústavne súladný spôsob vysporiadania sa najvyššieho súdu s nastolenou právnou otázkou sťažovateľky, ktorým ju rovnako označil len za polemiku s právnymi závermi odvolacieho súdu a kritiku jeho rozhodnutia, a označil postup najvyššieho súdu za rezignáciu na ochranu jej práv.

c) Najvyšší súd sa nijakým spôsobom nevenoval kruciálnej otázke konkurencie nárokov na náhradu škody na zdraví a na náhradu nemajetkovej ujmy, od ktorej vyriešenia závisí určenie náhrady nemajetkovej ujmy. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že diagnostikovanie psychickej poruchy, t. j. poškodenie zdravia žalobcu, bolo jediným konkrétnym následkom vyhodnoteným odvolacím súdom v súvislosti s väzbou žalobcu (okrem tých všeobecne prezumovaných), ktoré bolo „*bez ohľadu*“ zahrnuté pod náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. V zmysle sťažovateľkou citovaného judikátu R 1/2015 však zásahy do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného nemôžu byť odškodňované podľa zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, *vice versa*, tak ani zásahy do zdravia poškodeného nemôžu byť zohľadňované pri podpornej aplikácii § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a všeobecne určovaní výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy.

d) Najvyšší súd ponechal bez reakcie aj spôsob rozhodnutia o nárokoch strán sporu na náhradu trov konania. Žalobcovi bola priznaná náhrada majetkovej škody za trovy trestného konania vo výške 3 286,20 eur a náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, čo zodpovedá úspechu sťažovateľky pri majetkovej škode v rozsahu 96,83 % a pri nemajetkovej ujme v rozsahu 95 %. I keby všeobecné súdy vychádzali z úspechu žalobcu, čo sa týka základu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, k nej by pripočítali priznanú náhradu majetkovej škody a ako hodnotu sporu by ustálili požadovanú náhradu majetkovej škody a priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, tak by úspech sťažovateľky predstavoval 88,3 %. Poukaz sťažovateľky na uznesenie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5 Cdo 67/2010, v ktorom vyslovil, že „*aplikácia ustanovenia § 150 OSP (v súčasnosti § 257 CSP - pozn. žalovanej) len s poukazom na predmet konania nie je vecne správna*“, ostal bez akejkoľvek reakcie najvyššieho súdu. V tejto súvislosti poukázala na právny názor vyjadrený ústavným súdom vo veci sp. zn. II. ÚS 113/2019, v zmysle ktorého pri aplikácii § 257 CSP musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Podľa mienky sťažovateľky dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, ako aj celková výnimočnosť prípadu nemôžu byť naplnené len tým, že ide o nárok na náhradu škody za výkon väzby uplatňovaný proti štátu, a to z dôvodu, že tieto konania sú upravené samostatným zákonom, čo už z povahy veci vylučuje, aby takéto konanie bolo vyhodnotené ako

výnimočné. Osobitne skutočnosť, že ide o konanie proti štátu, je dôvodom na vylúčenie § 257 CSP, nie na jeho aplikáciu, pretože štát zastúpený vlastnými zamestnancami si v týchto konaniach uplatňuje maximálne náhradu cestovných nákladov na zabezpečenie účasti na pojednávaniach. K tomu sťažovateľka zdôraznila, že odvolací súd ani dovolací súd neidentifikovali žiadne okolnosti na strane žalobcu, ktoré by odôvodňovali použitie § 257 CSP.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky a ktorému vyčíta, že na jej podstatné a relevantné argumenty prednesené v dovolaní k otázke primeranosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy nebola poskytnutá jasná odpoveď a k otázkam konkurencie nárokov na náhradu škody na zdraví a na náhradu nemajetkovej ujmy, ako ani k nároku na náhradu trov konania sa nevyjadril vôbec.

6. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a tak súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie tohto práva predpokladá, že strane konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

7. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vychádza vo svojej judikatúre z názoru, že štát nie je v nadväznosti na čl. 34 dohovoru nositeľom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (Karagiannis proti Grécku, rozhodnutie č. 33408/05 z 27. 9. 2007, Breisacher proti Francúzsku rozhodnutie č. 76976/01 z 26. 8. 2003, Danderyds Kommun proti Švédsku, rozhodnutie č. 52559/99 zo 7. 6. 2001, Yershova proti Rusku, rozhodnutie č. 1387/04 z 8. 4. 2010, Kotov proti Rusku, rozhodnutie č. 54522/00 zo 14. 1. 2010, Ismeta Bačić proti Chorvátsku, rozhodnutie č. 43595/06 z 19. 6. 2008). Z uvedeného dôvodu nie je čl. 6 ods. 1 dohovoru na sťažovateľku uplatniteľný, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú. Námietky sťažovateľky ako strany civilného sporu treba preskúmať len v rozsahu základného práva podľa čl. 46 ods. ústavy.

8. Na účel predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sa ústavný súd oboznámil s rozsudkom krajského súdu č. k. 8Co/143/2021-777 z 28. októbra 2022, dovolaním sťažovateľky, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolací súd vyhodnotil dovolanie sťažovateľky vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP ako neopodstatnené, keďže nezistil, že by odvolací súd ako ani súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutie, resp. nedali odpoveď na podstatné otázky súvisiace s prejednávanej prípadom. Poukázal na to, že

odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval a podrobne zdôvodnil, prečo považoval sumu 10 000 eur z titulu priznania nemajetkovej ujmy za primeranú a spravodlivú. Dodal, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy neprekročila sumu stanovenú v zákone č. 215/2006 Z. z., pričom však poznamenal, že v čase spôsobenia nemajetkovej ujmy nezákonným konaním štátu uvedený zákon neplatil. Zároveň zdôraznil, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je nesúhlas s právnym posúdením veci. Konštatoval, že odvolací súd dostatočne jasným spôsobom vysvetlil právne posúdenie otázky náhrady nemajetkovej ujmy v predmetnej veci. Vo vzťahu k namietanému dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšší súd vyhodnotil, že sťažovateľka v podanom dovolaní neuviedla žiadnu právnu otázku, ktorou by sa súd podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP mal a mohol zaoberať. Dôvodil, že sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd uzavrel, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil, avšak nemôže to byť v prípade, ak prvoinštančný súd a odvolací súd a po preskúmaní aj dovolací súd dospejú k záveru, že priznaná suma odškodnenia musela byť vyššia ako v iných prípadoch, a to vzhľadom na zistené skutkové okolnosti prejednávaneho prípadu.

9. Vo vzťahu k prvej sťažnostnej námietke, v zmysle ktorej najvyšší súd nedal na podstatné a relevantné argumenty sťažovateľky k otázke primeranosti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch jasnú odpoveď, ústavný súd z napadnutého uznesenia zistil, že dovolací súd považoval odôvodnenie rozsudku krajského súdu vo vzťahu k priznaniu konkrétnej sumy náhrady nemajetkovej ujmy a jej primeranosti za dostatočné a neporušujúce právo na spravodlivý súdny proces. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že pri priznávaní konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal na osobu žalobcu, povahu skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, v súvislosti s ktorým bol vzatý do väzby pre obavu z pokračovania v trestnej činnosti, ako aj dôvod, pre ktorý bol žalobca spod obžaloby oslobodený, keď v konaní nebolo preukázané, že by sa vôbec stal skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný, na dĺžku trvania väzby, ako aj vplyv väzby na osobný, pracovný a spoločenský život žalobcu, ktorý je ovplyvnený následkami väzby prejavujúcimi sa v psychickom stave žalobcu počas a po prepustení z väzby. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy odvolací súd nepovažoval za neprimeranú ani v porovnaní s rozhodnutím ESLP vo veci Winkler proti Slovenskej republike, a to práve zohľadňujúc osobitosti prejednávanej veci, keď z tohto rozhodnutia ESLP nevyplývajú negatívne následky väzby na život sťažovateľa. Odvolací súd výšku priznanej nemajetkovej ujmy nepovažoval za neprimeranú ani vzhľadom na výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných obdobných prípadoch špecifikovaných v bode 64 rozsudku.

10. Pokiaľ ide o súvisiacu námietku sťažovateľky, podľa ktorej sa najvyšší súd neadekvátnym spôsobom vysporiadal s nastolenou právnou otázkou primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu, podľa ktorej rozsudok krajského súdu predstavuje judikatúrny odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít, k tejto najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka neuviedla žiadnu právnu otázku, ktorou by sa najvyšší súd podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP mal a mohol zaoberať, pričom objasnil, že dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci

nie je priznanie vyššej sumy odškodnenia vzhľadom na zistené skutkové okolnosti prejednávaneho prípadu ako v iných prípadoch.

11. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nezostala otázka týkajúca sa primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s ohľadom na vnútroštátnu právnu úpravu, súdnu prax a judikatúru ESLP nezodpovedaná. Posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je závislé od úvahy súdu, ktorý má možnosť zvážiť všetky relevantné skutočnosti konkrétneho prípadu. Otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe či o vznesení obvinenia je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Závery súdov pri posudzovaní nastolenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia. Ústavný súd sa vo veci sp. zn. IV. ÚS 186/2025 vyjadril k námietke sťažovateľky, ktorá, tvrdiac nesprávne právne posúdenie v otázke primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, oprela podané dovolanie o dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom ústavný súd nevyhodnotil ako excesívny myšlienkový konštrukt koncipovaný najvyšším súdom, ktorý pri vyhodnocovaní prípustnosti dovolania sťažovateľky z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP konštatoval, že zisťovaním, či u žalobcu vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku obmedzenia jeho osobnej slobody, a v tejto súvislosti zisťovaním rozsahu jej priznania súd rieši skutkové otázky, pričom výsledkom tejto činnosti sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu, čím dospel k záveru, že ustálenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je otázkou skutkovou. Uvedené závery sú aplikovateľné aj na prerokovaný prípad, preto najvyššiemu súdu nemožno nič vytknúť, ak dovolanie sťažovateľky uplatňujúcej dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyhodnotil ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo nevymedzením dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, pretože sťažovateľka neidentifikovala právnu otázku, ktorej riešením sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že diagnostikovanie psychickej poruchy, t. j. poškodenie zdravia žalobcu v súvislosti s väzbou, nemalo byť odškodnené z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ústavný súd upriamuje pozornosť na to, že krajský súd dôsledne diferencoval rozdielnosť nároku na náhradu škody na zdraví a náhradu nemajetkovej ujmy, keď uviedol, že pokiaľ si žalobca nárok v súvislosti s poškodením zdravia uplatňoval, poukazujúc na znalecký posudok vyčísľujúci výšku bolestného, bolo potrebné, aby si tento uplatnil ako nárok na náhradu škody v súvislosti s výkonom väzby, nie náhradu nemajetkovej ujmy. V rámci kritérií na posudzovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy však uvedenú ujmu musel zohľadniť ako následok väzby vplývajúci na osobnostnú sféru života žalobcu. Krajský súd považoval za jednoznačne preukázané (výpoveďou žalobcu, jeho manželky, zdravotnými záznamami), že výkon väzby mal negatívny dosah na psychicko-morálnu integritu žalobcu prejavujúci sa v jeho zhoršenom psychickom stave, strese, paranoji, čo sa prejavovalo aj v bežnom živote žalobcu, a teda aj uvedené skutočnosti zohľadnil pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy, keď vyjadril presvedčenie, že nie je spravodlivé priznať rovnakú náhradu nemajetkovej ujmy v prípade, ak sa väzba preukázateľne výrazným spôsobom neodrazila na psychike poškodeného, a v prípade, ak sa výkon väzby na psychickom stave prejavil, bez ohľadu na to, či bolo u žalobcu následne aj diagnostikované poškodenie zdravia, ktoré by

zakladalo nárok na náhradu škody na zdraví. Z uvedeného je tak zrejmé, že krajský súd sa zrozumiteľným spôsobom vysporiadal s otázkou konkurencie nárokov na náhradu škody na zdraví a na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že v rámci náhrady nemajetkovej ujmy nebol odškodňovaný zásah do zdravia žalobcu (bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia), ale ujma na psychickom stave žalobcu ako následok väzby vplývajúci na jeho osobnostnú sféru života. Námietku sťažovateľky tak ústavný súd vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

13. Sťažovateľka namietala aj nevyjadrenie sa najvyššieho súdu k spôsobu rozhodnutia o náhrade trov konania zo strany krajského súdu. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd považoval právne posúdenie nároku na náhradu trov konania krajským súdom za dostatočne jasne odôvodnené. Krajský súd považoval za splnené podmienky na nepriznanie náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl v povahe veci, keď predmetom konania bol nárok žalobcu uplatnený v súvislosti s jeho nezákonným väzobným trestným stíhaním, pričom prihliadal aj na pomery strán konania, kde na jednej strane vystupovala fyzická osoba – občan, ktorý bol v trestnom konaní, v súvislosti s ktorým si uplatnil nárok na náhradu škody, oslobodený. Prihliadol tiež na následky väzby a trestného stíhania prejavujúce sa v živote žalobcu. Na druhej strane vystupovala právnická osoba – Slovenská republika, v ktorej pomeroch sa nepriznanie náhrady trov konania zásadným spôsobom neprejaví.

14. V nadväznosti na uplatnenú námietku ústavný súd poukazuje na to, že aplikácia § 257 CSP je možná výlučne v tom prípade, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že v okolnostiach danej veci dôvody hodné osobitného zreteľa skutočne a bezvýhradne existujú. Vymedzenie obsahu tohto právneho pojmu je úlohou všeobecných súdov, a to vždy so zreteľom na kontext v konkrétne posudzovanej veci. Vzhľadom na to ústavnému súdu neprináleží posudzovať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na aplikáciu daného ustanovenia, pretože ide o nezávislé diskrečné oprávnenie všeobecných súdov (I. ÚS 54/2019, II. ÚS 274/2023).

15. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že spôsob jeho odôvodnenia nie je v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.). V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, ktorou odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, jej dovolanie, rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu riadne preskúmal, no keďže nezistil splnenie podmienok prípustnosti dovolania, rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 CSP vyslovene umožňuje.

16. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

17. Keďže medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd

po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení, ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu